

УДК 336.71

DOI:10.32680/2409-9260-2021-3-4-280-281-44-53

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ПАРАДИГМИ ОНОВЛЕНОЇ ПЛАТІЖНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Ситник І. П., доктор економічних наук, кандидат технічних наук, доцент кафедри фінансів, Національний університет харчових технологій; с.н.с, Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки», м. Київ, Україна
e-mail: lavry@ukr.net
ORCID ID: 0000-0002-3906-770X

Анотація. За результатами проведеного дослідження щодо стану платіжної системи України запропонована авторська парадигма оновленої платіжної системи України й основні її теоретичні та практичні положення, які передбачають повне перезавантаження і реформування національної платіжної системи з метою її осучаснення та приведення у відповідність останнім європейським і світовим вимогам у сфері платіжних послуг. Основою для реформування платіжної системи країни виступає її функціональна модель, яка включатиме в себе концепцію «відкритого банкінгу» («Open Banking»), нові суб'єкти платіжної системи країни, технологічні зміни руху платіжної інформації, а також законодавче закріплення таких змін. Запропоновані кардинальні зміни на ринку платіжних послуг країни дадуть змогу вирішити цілий ряд важливих питань, пов'язаних із підвищенням ефективності функціонування платіжних систем.

Ключові слова: платіжна система, платіжні послуги, парадигма, платіжна інформація, ефективність.

CONCEPTUAL FUNDAMENTALS OF THE PARADIGM OF THE UPDATED PAYMENT SYSTEM OF UKRAINE

Sytnyk Inna, Doctor of Economic Sciences, Ph.D in Technical sciences, Docent, department of Finance National University of Food Technologies; senior researcher, National Scientific Center «Institute of Agrarian Economics», Kyiv, Ukraine
e-mail: lavry@ukr.net
ORCID ID: 0000-0002-3906-770X

Abstract. According to the results of the study on the status of the payment system of Ukraine, the author's paradigm of the updated payment system of Ukraine and its main theoretical and practical provisions are proposed, that provide a complete reboot and reform of the national payment system to modernize and bring it into line with recent European and world payment services. The basis for reforming of the country's payment system shall be its functional model, that shall include the concept of "open banking" ("Open Banking"), new actors in the country's payment system, technological changes in payment information, as well as legislative consolidation of such changes. The proposed radical changes in the market of payment services of the country will allow to solve a number of important issues related to improving the efficiency of payment systems. The study highlights the main risks in the functioning of the updated payment system of the country on the principles of "open banking" also with its new participants. It is proposed to consider and focus the attention of all participants in the payment market, including the regulator, on the types of identified risks that may arise when implementing the concept of "open banking" in the updated payment system of Ukraine. The proposed project developed a mechanism for ensuring the successful operation of the payment service provider, which includes demonopolization of the payment market and cooperation with other providers and the regulator. The main issues are addressed on obtaining the necessary information in providing payment services, that shall be transparent, open and accessible for the client who makes payments, as well as offered a variety of payment instruments for payment service providers, depending on the limitations of such services. It should be noted that the role of the regulator in monitoring of the provision of necessary information to the payment service user by the provider remains extremely important, that prescribes its impact on payment service providers to provide timely and accessible information to the client, as well as rules of mutually beneficial cooperation between the renewed payment market and the National Bank of Ukraine. The study develops the main aspects of providing the necessary information from payment service providers for initiating payments and payment service providers, as well as a mechanism for regulating the rights and obligations of payment ecosystem entities in the provision of payment services, that prescribes liability between payment service providers and the customer. The main criteria for conducting a payment transaction in the updated payment system are also proposed, taking into account possible risks and security measures; establishing responsibility for the conducting of payment transactions that will help resolve such important issues regarding the receipt and conducting of payment orders, refusal and irrevocability of payment orders, transfer and receipt of funds, incorrect unique identifiers, recourse rights, extraordinary and unforeseen circumstances, etc.; regulator's control over information protection, probable risks and dispute resolution.

Keywords: spayment system, payment services, paradigm, payment information, efficiency.

JEL Classification: E580, G350

Постановка проблеми. Платіжна система України є індикатором стану національної економіки, одним із пріоритетних напрямків розвитку якої є модернізація та удосконалення фінансових інструментів, зокрема платіжних систем. Оскільки стан платіжного ринку має

важливе значення для ринкової економіки, а сучасні паперові гроші не можуть задовольнити всіх запитів суб'єктів економіки, що виникають під час їх взаємодії, нагальними стають альтернативні засоби платежів. У результаті еволюції та під впливом цифровізації і глобалізації гроші продовжують змінювати свій вид та набувають досконалішої форми – найбільш придатною для використання у платіжних системах для розрахунків і платежів. Такий вплив позначається на стані грошового обігу.

У той же час стрімка й незворотна діджиталізація світу стала об'єктивним процесом, а її сутність і наслідки впливу на світову економіку є предметом дослідження та дискусій у науковому середовищі. Від науково-технічного прогресу, як однієї з основних рушійних сил глобалізації, залежить подальший розвиток фінансової сфери через використання інноваційних технологій, ідей і продуктів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми функціонування та подальшого розвитку платіжних систем досліджували такі українські вчені, як Вовчак О. Д., Чайковський Я. І., Дзюблюк О. В., Ковальчук Т. Т., Колодізєв О. М., Кравченко І. С., Лапко Н. Г., Лук'янов В. С., Лютий І. О., Махаєва О. О., Міщенко В. І., Міщенко С. В., Науменкова С. В., Пиріг С. О., Полтавська Є. О. та ін.

Питання ефективного функціонування платіжних систем були актуальними для таких зарубіжних науковців, як Балто Д. (Balto D.), Бурре М. (Bourreau M.), Вайнберг Дж. А. (Weinberg J. A.), Долан Е. (Dolan E.), Коккола Т. (Kokkola T.), Макконнелл К. (McConnell C.), Саммерс Б. Дж. (Summers B. J.), Сорамакі К. (Soramäki K.), Спіндлер Дж. Е. (Spindler J. A.), Стайнфорд Р. С. (Stinneford, R. S.), Фрідман М. (Friedman M.), Хаєне П. (Haene P.), Хікс Дж. (Hicks J.), Байдукова Н. В., Валінурова А. А., Гладишев Д. А., Достов В. Л., Дюдюкова Є. І., Крахмалєв С. В., Криворучко С. В., Лаврушин О. І., Наріков Г. С., Тамаров П. А., Усоскін В. М., Хоменко Є. Г., Хомякова Л. І., Чигридов М. В. та ін. [10, 11, 12, 16, 17].

Для науковців платіжні системи тривалий час не становили поглибленого інтересу з метою їх дослідження та аналізу, з огляду на те, що до кінця минулого століття платежі і розрахунки здійснювалися у так званому «паперовому» вигляді. При цьому проходження платежу могло тривати кілька днів і залежало від того, яким був платіж – міжнародний, внутрішньодержавний чи внутрішньобанківський. Відповідно й класифікували платіжні системи.

У добу глобального Інтернету відбулися зміни в житті людської спільноти, її потреб і вимог до надання платіжних послуг, що, в свою чергу, вплинуло й на розвиток платіжної сфери [9, 15, 18, 19, 20, 21].

Враховуючи активні процеси у сфері платіжних систем, які відбуваються в результаті безперервного розвитку цифрової економіки та її глобалізації, законодавчих і нормативних змін у вітчизняному і міжнародному законодавчому полі, на нашу думку, було б доцільно запропонувати авторське бачення трансформації платіжної системи України.

Відокремлення невирішених раніше частин загальної проблеми. Проблематика функціонування платіжних систем в Україні, їх розвиток заслуговують на особливу увагу в контексті цифровізації економіки та глобалізаційних процесів і потребують подальших досліджень та практичних рекомендацій щодо роботи в нових умовах.

Мета дослідження. Метою дослідження є обґрунтування і розробка основних теоретичних та практичних положень парадигми оновленої платіжної системи України в умовах цифровізації та глобалізації сучасної економіки.

Основний матеріал. Для осучаснення платіжної системи України та її відповідності останнім європейським і світовим вимогам у сфері платіжних послуг постає необхідним вирішення багатьох питань, що передбачає повне перезавантаження і реформування національної платіжної екосистеми [1, 2].

З цією метою надзвичайно важливо, на нашу думку, розробити ряд нових концептуальних положень, а також відповідний стратегічний план розвитку платіжної сфери, з подальшою реалізацією теоретичних аспектів реформи у практичну площину. Прикладом для таких кардинальних змін може стати Друга платіжна директива, в якій закладено основні нововведення європейського ринку платіжних послуг і враховано сучасні тенденції розвитку фінансових технологій і діджиталізації [13, 14].

Отже, необхідно виокремити такі положення й надати їм розвитку, зокрема й авторські рекомендації щодо внесення змін до платіжного законодавства. На наше переконання, такі кардинальні зміни на ринку платіжних послуг країни дадуть змогу вирішити низку важливих питань і знайдуть відображення в сучасній парадигмі оновленої платіжної системи України (рис. 1).

На нашу думку, основними положеннями сучасної парадигми оновленої платіжної системи України, які зумовлять глибоку позитивну трансформацію та осучаснення, стануть:

- термінологічне оновлення законодавчої бази щодо платіжних систем і переказу коштів;
- функціональна модель оновленої платіжної системи країни;
- методологічні аспекти функціонування нового ринку платіжних послуг;
- виокремлення за категоріями суб'єктів оновленої платіжної системи країни;

Методологічні аспекти діяльності	Нові суб'єкти платіжного ринку	Права і обов'язки	Інформаційна безпека
Термінологія	Модель функціонування платіжної системи країни	Технологічно-інформаційні зміни	Захист прав споживачів
Надзвичайні ситуації	Ризики	Регулятор	Законодавство Інтеграція

Рис. 1. Основні положення сучасної парадигми оновленої платіжної системи України

Джерело: розроблено автором

- права та обов'язки суб'єктів ринку платіжних послуг;
- інформаційна безпека платіжної екосистеми;
- зміна платіжних технологій та проходження платіжної інформації у платіжних системах;
- методологія виявлення ризиків у функціонуванні платіжної системи;
- роль регулятора у сфері платіжних послуг;
- механізми запобігання виникненню надзвичайних ситуацій у платіжній системі;
- захист прав споживачів у платіжній сфері;
- законодавче забезпечення повноцінного функціонування платіжної системи країни;
- подальша інтеграція оновленої платіжної системи України у європейський і світовий платіжний простір.

Варто зазначити, що на даному еволюційному та глобалізаційному етапах розвитку платіжної сфери без вирішення названих вище надважливих питань подальший успішний розвиток платіжної системи країни неможливий. Наведений перелік таких питань достатньо великий, проте при успішному їх вирішенні платіжна система України перейде на зовсім інший, значно вищий, щабель свого розвитку і зможе стати прикладом для інших країн світу. Така амбітна мета має постати перед регулятором – Національним банком України, який відіграє визначальну роль у напрямку розвитку платіжної системи країни.

Аналіз наведених вище питань свідчить, що одними з важливих аспектів запропонованої парадигми є інформаційна безпека платіжної системи та ризики, що можуть виникати при її діяльності, які необхідно контролювати, своєчасно реагувати на них і вирішувати (рис. 2).

Згода та скасування платіжної операції	Підтвердження наявності коштів	Правила доступу і використання інформації про платіжний рахунок	Умови обмеження використання платіжного інструменту
Обов'язки провайдера і користувача платіжних послуг	Захист індивідуальних облікових даних	Неавторизовані або некоректно виконані платіжні операції	Ідентифікація та виконання платіжних операцій
Відповідальність провайдера платіжних послуг та платника		Відшкодування платіжної операції	Запити про компенсацію платіжних операцій

Рис. 2. Основні критерії проведення платіжної операції в оновленій платіжній системі з урахуванням можливих ризиків і заходів безпеки

Джерело: розроблено автором

Так, якщо йдеться про авторизацію платіжних операцій (дозвіл на їх виконання), то необхідно передбачити вирішення низки важливих питань, що у свою чергу потребують розроб-

ки й подальшого своєчасного регулювання, а саме:

- згода на проведення платіжної операції або її скасування;
- підтвердження наявності коштів;
- правила доступу до платіжного рахунку сервісами з ініціації платежів;
- правила доступу і використання інформації про платіжний рахунок при наданні послуг з агрегації фінансової інформації;
- умови обмеження використання платіжного інструменту й доступу провайдерів платіжних послуг до платіжного рахунку;
- обов'язки провайдера і користувача платіжних послуг щодо платіжних інструментів та захисту індивідуальних облікових даних;
- повідомлення про неавторизовані або некоректно виконані платіжні операції та їх коригування;
- докази автентифікації (ідентифікації) та виконання платіжних операцій;
- відповідальність провайдера платіжних послуг і платників за неавторизовані платіжні операції;
- відшкодування платіжних операцій, ініційованих одержувачем платежу або через нього;
- запити про компенсацію платіжних операцій, ініційованих одержувачем платежу або через нього.

Авторизація платіжних операцій також є надзвичайно важливою для всіх суб'єктів платіжної інфраструктури, оскільки це стосується питань безпеки й захисту інформації клієнтів платіжної послуги, її надавачів та платіжних систем. Тому платіжна операція може вважатися авторизованою лише за умови, якщо платник дав згоду на її виконання. У свою чергу платіжна операція може бути авторизована платником до або, якщо це обумовлено між платником і його провайдером, після проведення операції. Згода на виконання платіжної операції або серії платіжних операцій має бути надана у такій формі, що узгоджена між платником і надавачем платіжних послуг.

Розглянемо традиційну практику здійснення платіжної операції, якщо у платника є кошти для її проведення. У цьому разі підтвердження наявності грошових коштів надавачем платіжної послуги є необхідною умовою здійснення платіжної операції. Надавачі платіжних послуг з обслуговування рахунку за запитом надавача платіжних послуг, який випустив картковий платіжний інструмент, повинні підтверджувати наявність необхідної суми на платіжному рахунку платника для виконання карткової платіжної операції. Своєю чергою платник повинен мати право на можливість використовувати сервіси надавачів послуг з ініціації платежів із агрегації фінансової інформації для отримання платіжних послуг.

Потрібно також передбачити обмеження використання платіжного інструменту й доступу провайдерів платіжних послуг до платіжного рахунку клієнта. Це може бути обумовлено в рамковому договорі, а саме провайдер платіжних послуг зберегти за собою право заблокувати платіжний інструмент, наприклад, у зв'язку із загрозою безпеці, підозрами в незаконному або шахрайському використанні платіжного інструменту. Обов'язки користувача платіжних послуг щодо платіжних інструментів та захисту його індивідуальних облікових даних повинні полягати у виконанні умов видачі та використання такого платіжного інструменту. У свою чергу зобов'язання провайдера платіжних послуг щодо платіжних інструментів мають стосуватися всіх можливих заходів безпеки й захисту персональних даних користувача. Вчасне повідомлення клієнта про неавторизовану або некоректно виконану платіжну операцію повинно гарантувати йому компенсацію.

Щодо підтвердження авторизації і виконання платіжних операцій необхідно передбачити наступне: у випадках, якщо користувач платіжних послуг заперечує факт авторизації платіжної операції або стверджує про некоректність виконання платіжної операції, то регулятор має покласти на надавача платіжних послуг відповідальність за доведення того факту, що дана платіжна операція була авторизована, зафіксована, врахована та на її виконання не вплинули технічний збій або інша проблема. Якщо ж платіжна операція буде ініціюватися через надавача послуг з ініціації платежів, то він у межах своєї компетенції повинен довести те саме, що й надавач платіжних послуг.

Провайдер платіжних послуг має нести відповідальність за неавторизовані платіжні операції та відшкодувати платнику суму неавторизованої платіжної операції за винятком підозри шахрайських дій при її проведенні. За неавторизовані платіжні операції відповідальність може бути покладена і на платника. Це стосується випадків, наприклад, втрати або незаконного привласнення платіжного інструменту, невчасного повідомлення або ж неповідомлення про такі факти.

Своєчасне і правильне виконання платіжного доручення розглядається як важливий елемент ефективної платіжної послуги, що сприятиме підвищенню конкурентоспроможності провайдерів платіжних послуг. При отриманні платіжного доручення необхідно передбачити і попередити клієнта про те, що у разі його отримання в неробочий день провайдера платіжних послуг платника таке платіжне доручення вважатиметься отриманим на наступ-

ний робочий день. Провайдеру платіжних послуг доцільно встановлювати час ближче до кінця робочого дня, пізніше якого будь-яке платіжне доручення вважатиметься отриманим на наступний робочий день. За певних умов провайдер платіжних послуг може відмовити у виконанні платіжного доручення, але обов'язково повідомити клієнта про таку відмову і її причини.

Щодо дати валютування та доступності грошових коштів регулятор має встановити такі вимоги до провайдера платіжних послуг, за яких дата зарахування коштів на платіжний рахунок одержувача була не пізніше робочого дня, в який кошти були зараховані на рахунок його провайдера платіжних послуг.

Стосовно відповідальності за виконання платіжних операцій, то тут важливо врегулювати важливі питання, наведені на рис. 3.

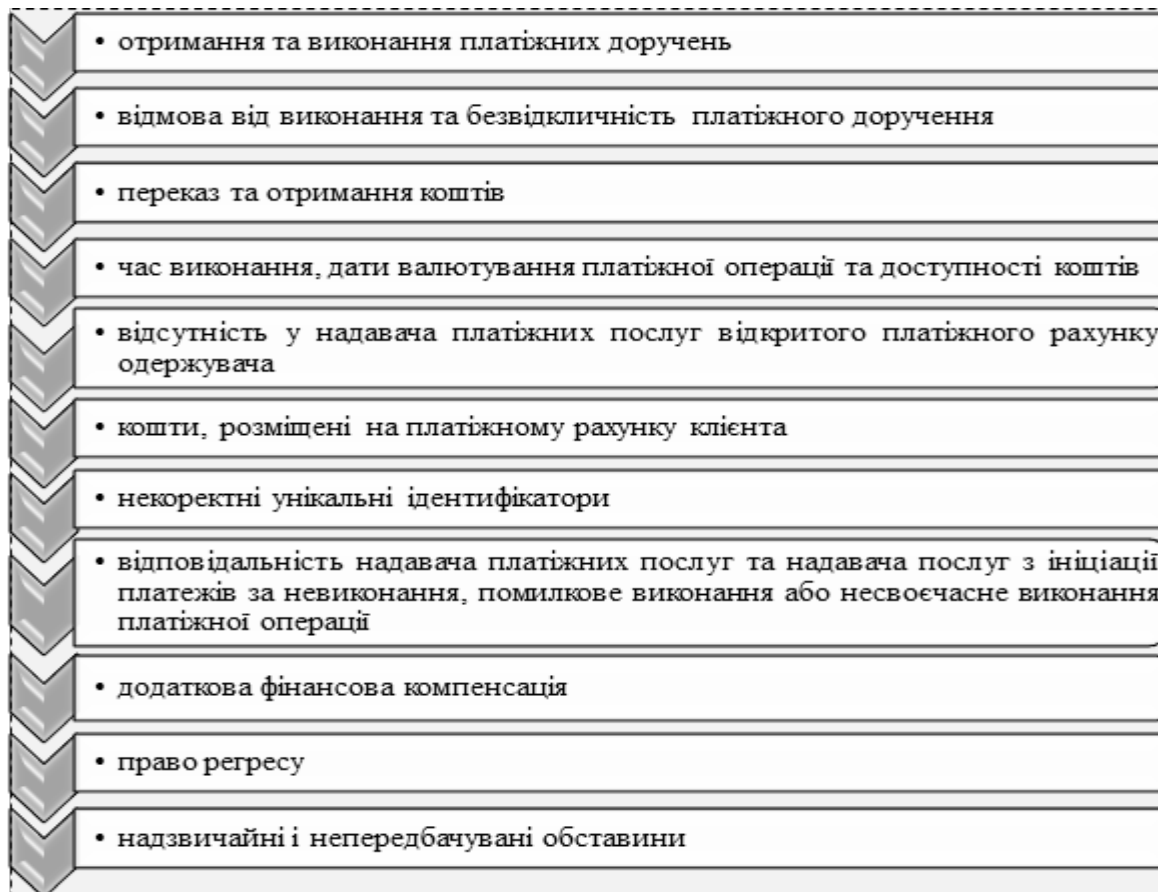

Рис. 3. Критерії встановлення відповідальності за виконання платіжних операцій

Джерело: розроблено автором

Необхідно також передбачити чіткий розподіл відповідальності між клієнтом і провайдером платіжної послуги. Так, якщо унікальний ідентифікатор був некоректно зазначений користувачем платіжних послуг, провайдер платіжних послуг не повинен нести відповідальність за невиконання або помилкове виконання платіжної операції. Така відповідальність повністю перекладається на користувача. Якщо ж платіжна операція була невиконана або виконана помилково, при цьому платіжне доручення ініційовано платником через надавача послуг з ініціації платежів, то тоді надавач платіжних послуг з обслуговування рахунку повинен відшкодувати платникові суму такої платіжної операції та відновити платіжний рахунок до стану, в якому він знаходився б у тому випадку, якщо б ця платіжна операція не була здійснена.

Якщо кілька провайдерів беруть участь у платіжній операції і виникають певні проблеми з її проведенням, необхідно передбачити право регресу. За таких умов відповідальність провайдера платіжних послуг може бути покладена на іншого провайдера (-ів) платіжних послуг, який буде зобов'язаний компенсувати останньому всі понесені витрати, включно з компенсацією за невикористання посиленої автентифікації (ідентифікації) клієнта, що є надзвичайно важливим аспектом при здійсненні будь-якої транзакції. При виникненні надзвичайних і непередбачуваних обставин доцільно чітко окреслити відповідальність сторін

при здійсненні платіжної операції.

Якщо йдеться про захист інформації, ймовірні ризики, врегулювання спорів, то регулятор має розробити питання представлені на рис. 4.

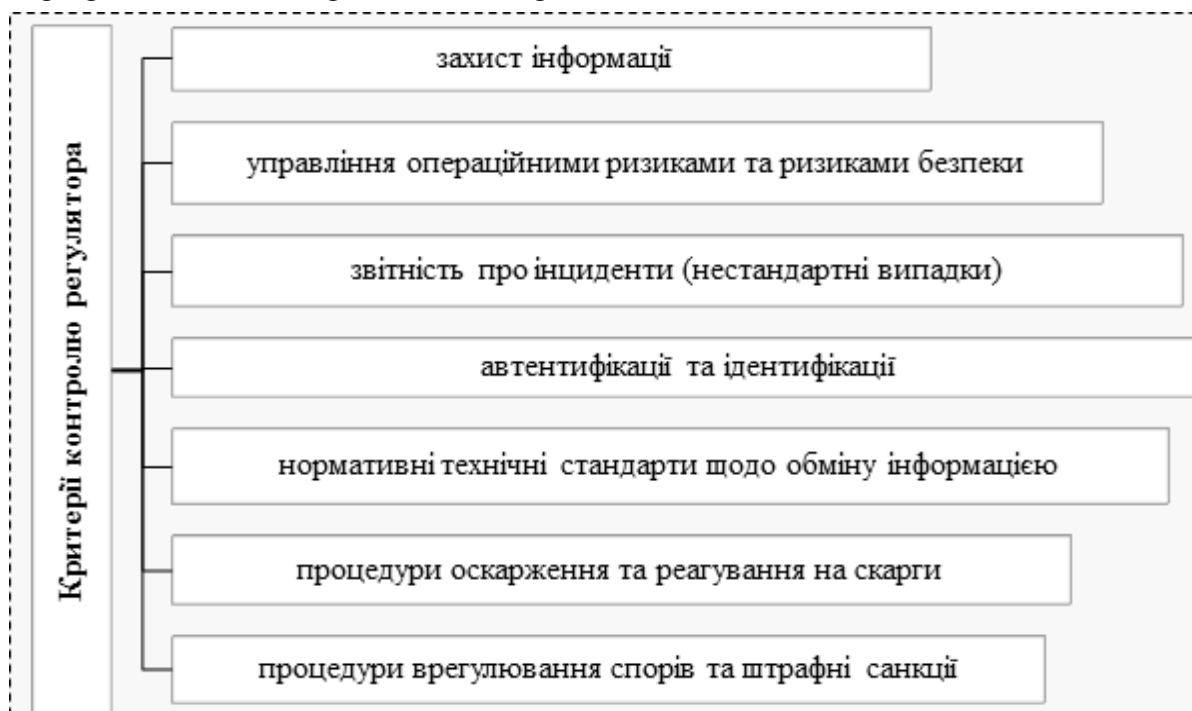

Рис. 4. Критерії контролю регулятора щодо захисту інформації, ймовірних ризиків та врегулювання спорів

Джерело: розроблено автором

Захист персональних даних є надзвичайно важливим при наданні платіжних послуг. Тому провайдери платіжних послуг повинні отримувати доступ до необхідних персональних даних, обробляти та зберігати їх тільки для надання платіжних послуг і лише за згодою клієнта. Інформація щодо обробки персональних даних платіжними системами і провайдерами платіжних послуг з метою запобігання, розслідування та виявлення шахрайства має надаватися клієнтам відповідно до національного законодавства.

У своїй діяльності провайдери платіжних послуг не зможуть оминати різні види ризиків, у тому числі операційні, правові та ризики безпеки, автентифікації (ідентифікації). З метою їх уникнення провайдерам платіжних послуг необхідно вжити заходів щодо зниження і контролю таких ризиків, які виникатимуть при наданні платіжних послуг. Необхідно також розробити й запровадити ефективні методи реагування, зокрема для виявлення та класифікації основних операційних ризиків і ризиків безпеки.

Щодо посиленої автентифікації клієнта, то її доцільно застосовувати при отриманні доступу до свого платіжного рахунку у віддаленому режимі, а також при ініціації платіжної операції в електронному вигляді. У свою чергу на регулятора покладається відповідальність за розробку і затвердження технічних стандартів з автентифікації та обміну інформацією при наданні платіжної послуги. Варто наголосити, що у деяких нормативно-правових актах НБУ не розділяють за смисловим навантаженням терміни «автентифікація» та «ідентифікація», що, на нашу думку, є не зовсім правильним, оскільки вони не є синонімами. Тому, щоб уникнути плутанини, у своїй діяльності регулятору необхідно звернути на це увагу та використовувати наведені терміни в різних смислових значеннях.

Пропонуємо розглядати і робити акцент у професійній діяльності всім учасникам платіжного ринку, зокрема й регулятору, на різновидах визначених нами ризиків, які можуть виникнути при впровадженні концепції «відкритого банкінгу» для оновленої платіжної системи України (рис. 5).

Отже, ймовірними основними ризиками при функціонуванні оновленої платіжної системи країни з використанням концепції відкритих даних і новими його учасниками можуть бути операційні та правові ризики, а також ризики безпеки, серед яких ризики розголошення конфіденційної інформації, кібератак, автентифікації, шахрайських операцій. Усі перелічені ризики пов'язані з обміном інформацією про клієнтів між різними юридичними особами (третіми сторонами). Крім того, банкам та іншим фінансовим організаціям необхідно

передбачити у своїй діяльності витрати на реалізацію і підтримку відкритих API.

Рис. 5. Основні ризики при функціонуванні оновленої платіжної системи країни за принципами «відкритого банкінгу» та з новими її учасниками

Джерело: розроблено автором

За умови оновлення платіжної системи країни для клієнтів постане можливість відкривати рахунки не лише в банках, але і в платіжних установах, небанківських установах (НФУ, небанківська фінансова установа, фінансова установа), а також інших суб'єктів, наприклад, органах державної влади та місцевого самоврядування, які матимуть відповідну ліцензію або дозвіл [3, 4].

Важливим аспектом запровадження нових умов функціонування платіжної системи країни стане можливість платіжним установам, небанківським установам та іншим визначеним законодавством суб'єктам емітувати спеціальні платіжні інструменти (картки), здійснювати еквайринг, а електронним установам – здійснювати випуск і обслуговування електронних грошей [6, 7].

На наше переконання, платіжна система України не може стояти осторонь всеохоплюючої цифровізації та глобалізаційних процесів, але якщо реагувати на них невчасно, ефект від запроваджених нововведень на ринку платіжних послуг не буде таким позитивним і корисним для всіх його учасників. Нині не можливо ігнорувати той факт, що загальносвітова сфера платіжних послуг незворотно рухається до «відкритого банкінгу» (Open API), про що свідчить прийняття і запровадження на території Євросоюзу Другої платіжної директиви (PSD2). Важливо усвідомлювати, що чим раніше будуть проведені зміни в українському платіжному законодавстві, враховуючи сучасний міжнародний і європейський досвід щодо платіжних систем і послуг, тим конкурентнішими стануть процеси в платіжній системі нашої країни, де кінцевим вигодонабувачем буде клієнт [5, 8, 13].

Висновки. У роботі виокремлено основні ризики при функціонуванні оновленої платіжної системи країни за принципами «відкритого банкінгу» та з новими її учасниками. Запропоновано розглядати і фокусувати увагу в професійній діяльності всім учасникам платіжного ринку, зокрема і регулятору, на різновидах визначених ризиків, які можуть виникнути при впровадженні концепції «відкритого банкінгу» в оновленій платіжній системі України.

У рамках запропонованого проєкту розроблено механізм забезпечення успішної роботи провайдера платіжних послуг, який передбачає у тому числі демонополізацію платіжного ринку та співпрацю з іншими провайдерами і регулятором та розглянуто основні проблемні питання щодо отримання необхідної інформації при наданні платіжних послуг, яка має бути прозорою, відкритою та доступною клієнтові, що проводить платежі, а також запропоновано різновиди платіжних інструментів для провайдерів платіжних послуг залежно від обмеженості таких послуг.

Варто зазначити, що надзвичайно важливою залишається роль регулятора в питаннях моніторингу надання необхідної інформації користувачеві платіжної послуги провайдером, що передбачає його вплив на провайдерів платіжних послуг з метою вчасного й доступного надання необхідної інформації клієнтові, а також правила взаємовигідної співпраці між суб'єктами оновленого платіжного ринку і Національним банком України.

У дослідженні розроблено основні аспекти щодо надання необхідної інформації від надавачів платіжних послуг з ініціації платежів і надавачів платіжних послуг, а також механізм урегулювання прав та обов'язків суб'єктів платіжної екосистеми при наданні платіжних послуг, який передбачає врегулювання питань щодо відповідальності між провайдером

платіжних послуг і клієнтом. Запропоновано також основні критерії проведення платіжної операції в оновленій платіжній системі з урахуванням можливих ризиків і заходів безпеки; встановлення відповідальності за виконання платіжних операцій, які допоможуть врегулювати такі важливі питання щодо отримання та виконання платіжних доручень, відмови від виконання і безвідкличність платіжного доручення, переказу та отримання коштів, некоректних унікальних ідентифікаторів, права регресу, надзвичайних і непередбачуваних обставин тощо; контролю регулятора щодо захисту інформації, ймовірних ризиків і врегулювання спорів.

Список літератури

1. Про затвердження Положення про нагляд (оверсайт) платіжних систем та систем розрахунків в Україні : постанова Правління Національного банку України від 28.11.2014 р. № 755 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0755500-14#Text> (дата звернення: 20.02.2021).
2. Про платіжні системи та переказ коштів в Україні : Закон України від 05.04.2001 р. № 2346-III / Верховна Рада України. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2346-14> (дата звернення: 16.02.2021)
3. Ситник І. П. Методологічні аспекти функціонування нових суб'єктів платіжної системи України за умов її трансформації. *Приазовський економічний вісник*. 2019. 6 (17). С. 328–333. DOI: <https://doi.org/10.32840/2522-4263/2019-6-59>.
4. Ситник І. П. Методологічні основи функціонування оновленої платіжної системи України. *Науковий погляд: економіка та управління*. 2019. № 4. (66). С. 126–133. DOI: <https://doi.org/10.32836/2521-666X/2019-66-17>.
5. Ситник І. П. Оновлення платіжної системи України як дієвий механізм її подальшої інтеграції у європейський і світовий платіжний простір. *Ефективна економіка*. 2019. № 12. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7505>. DOI: 10.32702/2307-2105-2019.12.79.
6. Ситник І. П. Стратегія трансформаційного розвитку платіжних систем у сучасних координатах парадигми оновленої платіжної системи України. *Агросвіт*. 2020. № 1. С. 42–47. DOI: 10.32702/2306-6792.2020.1.42.
7. Ситник І. П. Трансформація платіжної системи України та методологічні аспекти її функціонування за нових умов. *Науково-виробничий журнал «Бізнес-навігатор»*. 2019. Вип. 6 (55). С. 205–210. URL: http://www.business-navigator.ks.ua/journals/2019/55_2019/40.pdf
8. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони від 27.06.2014 р. / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text (дата звернення: 10.02.2019)
9. Bank for International Settlements. URL: <https://www.bis.org>. (дата звернення: 11.02.2021).
10. Bazarbash M. FinTech in Financial Inclusion: Machine Learning Applications in Assessing Credit Risk. IMF Working Papers 19/109. 2019. 34 p. URL: <https://ideas.repec.org/p/imf/imfwpa/19-109.html> (дата звернення: 15.06.2019).
11. Brown L.H., Davis C.M., Stinneford R.S. Current developments in bank deposits and payment systems. *Business Lawyer*. 2012. Vol. 67. № 2. P. 607–615. URL: [https://heinonline.org/HOL/LandingPage?handle=hein.journals/busl70&div=41&id=&page=\(дата звернення: 11.02.2019\)](https://heinonline.org/HOL/LandingPage?handle=hein.journals/busl70&div=41&id=&page=(дата звернення: 11.02.2019)).
12. Das R.S. The future of fintech. Financial Management Association International. 2019. Vol. 48 № 4. P. 981–1007 URL: <https://ideas.repec.org/a/bla/finmgt/v48y2019i4p981-1007.html> (дата звернення: 24.02.2020).
13. Directive (EU) 2015/2366 of the European Parliament and of the Council of 25 November 2015 on payment services in the internal market. Official Journal of the European Union. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32015L2366&from=EN> (дата звернення: 08.03.2021).
14. EUR-Lex. Access to European Union law. URL: <https://eur-lex.europa.eu/homepage.html> (дата звернення: 20.03.2021)
15. Euro Banking Association : URL: <https://www.abe-eba.eu/> (дата звернення: 10.03.2021).
16. Lagarde C. Central Banking and Fintech: A Brave New World. Innovations: Technology, Governance, Globalization. MIT Press. 2018. Vol. 12. № 1/2. P. 4–8. URL: <https://ideas.repec.org/a/tpr/inntgg/v12y2018i1-2p4-8.html> (дата звернення: 11.02.2021).
17. Omarini A.E. Fintech and the Future of the Payment Landscape: The Mobile Wallet Ecosystem - A Challenge for Retail Banks? International Journal of Financial Research, International Journal of Financial Research. 2018. Vol. 9. № 4. P. 97–116. URL: <https://ideas.repec.org/a/jfr/ijfr11/v9y2018i4p97-116.html> (дата звернення: 26.09.2020).

18. Online banking penetration in selected European markets in 2019. Statista. The Statistics Portal for Market Data, Market Research and Market Studies. URL: <https://www.statista.com/statistics/222286/online-banking-penetration-in-leading-european-countries/> (дата звернення: 26.01.2020).
19. Report on open banking and application programming interfaces. Bank for International Settlements. 2019. URL: <https://www.bis.org/bcbs/publ/d486.pdf> (дата звернення: 10.12.2020)
20. The future of payments: instant, accessible, ubiquitous. The global provider of secure financial messaging services. URL: <https://www.swift.com/future-of-payments> (дата звернення: 30.06.2020).
21. The Pulse of Fintech 2018. Biannual global analysis of investment in fintech. KPMG International Cooperative. 2018. 58 с. URL: <https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/xx/pdf/2018/07/h1-2018-pulse-of-fintech.pdf> (дата звернення: 05.12.2020).

References

1. Verkhovna Rada of Ukraine (2014). On approval of the Regulation on supervision (oversight) of payment systems and settlement systems in Ukraine: Resolution of the Board of the National Bank of Ukraine. Retrieved from : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0755500-14#Text>. [In Ukrainian].
2. Verkhovna Rada Ukrayiny (2001). Law “On Payment Systems and Funds Transfer in Ukraine”. Retrieved from <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2346-14> [In Ukrainian].
3. Sytnyk, I.P. (2019). Methodological aspects of the functioning of new subjects of the payment system of Ukraine under the condition of its transformation. *Pryazovskyi economic herald*, 2019, 6 (17), 328–333. DOI: <https://doi.org/10.32840/2522-4263/2019-6-59>. [In Ukrainian].
4. Sytnyk, I.P. (2019). The methodological basis of functioning of the updated payment system of Ukraine. *Scientific View: Economics and Management*, 4 (66), 126–133. DOI: <https://doi.org/10.32836/2521-666X/2019-66-17>. [In Ukrainian].
5. Sytnyk, I.P. (2019). Updating the ukrainian payment system as an active mechanism and further integration in the european and world payment space. *Ефективна економіка*, 12. Retrieved from <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7505>. DOI: 10.32702/2307-2105-2019.12.79. [In Ukrainian].
6. Sytnyk, I.P. (2020). Strategy of transformation development of payment systems in modern coordinates of the paradigm of the updated payment system of Ukraine. *Agrosvit*, 1, 42–47. DOI: 10.32702/2306-6792.2020.1.42. [In Ukrainian].
7. Sytnyk, I.P. (2019). Transformation payment system of Ukraine and methodological aspects of its functioning for the new conditions. *Business Navigator*, 6 (55), 205–210. Retrieved from <http://www.business-navigator.ks.ua/journals/2019/552019/40.pdf>. [In Ukrainian].
8. Verkhovna Rada of Ukraine (2014). Association Agreement between Ukraine, on the one hand, and the European Union, the European Atomic Energy Community and their Member States, on the other hand. Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text. [In Ukrainian].
9. Bank for International Settlements (2011). Retrieved from : <https://www.bis.org>. [In Ukrainian].
10. Bazarbash, M. (2019). FinTech in Financial Inclusion: Machine Learning Applications in Assessing Credit Risk. IMF Working Papers 19/109, 34. Retrieved from URL: <https://ideas.repec.org/p/imf/imfwpa/19-109.html> [In Ukrainian].
11. Brown, L.H., Davis, C.M., & Stinneford, R.S. (2012). Current developments in bank deposits and payment systems. *Business Lawyer*, 67, 2, 607–615. Retrieved from <https://heinonline.org/HOL/LandingPage?handle=hein.journals/busl70&div=41&id=&page=>.
12. Das, R.S. (2019). The future of fintech. Financial Management Association International, 48, 4, 981–1007. Retrieved from <https://ideas.repec.org/a/bla/finmgt/v48y2019i4p981-1007.html>.
13. Directive (EU) 2015/2366 of the European Parliament and of the Council of 25 November 2015 on payment services in the internal market. Official Journal of the European Union. Retrieved from <https://eur-lex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32015L2366&from=EN>.
14. EUR-Lex (2021). Access to European Union law. Retrieved from <https://eur-lex.europa.eu/homepage.html>.
15. Euro Banking Association (2021). Retrieved from <https://www.abe-eba.eu/>.
16. Lagarde, C. (2018). Central Banking and Fintech: A Brave New World. *Innovations: Technology, Governance, Globalization*. MIT Press, 12, ½, 4–8. URL: <https://ideas.repec.org/a/tpri/inntgg/v12y2018i1-2p4-8.html>.
17. Omarini, A.E. (2018). Fintech and the Future of the Payment Landscape: The Mobile Wallet Ecosystem - A Challenge for Retail Banks? *International Journal of Financial Research*, 9, 4, 97–116. Retrieved from <https://ideas.repec.org/a/jfr/ijfr11/v9y2018i4p97-116.html>.
18. Online banking penetration in selected European markets in 2019. Statista. The Statistics

Portal for Market Data, Market Research and Market Studies. Retrieved from <https://www.statista.com/statistics/222286/online-banking-penetration-in-leading-european-countries/>.

19. Report on open banking and application programming interfaces. Bank for International Settlements. 2019. Retrieved from <https://www.bis.org/bcbs/publ/d486.pdf>.

20. The future of payments: instant, accessible, ubiquitous (2020). The global provider of secure financial messaging services. Retrieved from <https://www.swift.com/future-of-payments>.

21. The Pulse of Fintech (2018). Biannual global analysis of investment in fintech. KPMG International Cooperative. Retrieved from <https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/xx/pdf/2018/07/h1-2018-pulse-of-fintech.pdf>.